

Drie Mannen van Ypsilanti in De Werf**De expo van het jaar ?**

Vorige week ging in de Werf het stuk *De Drie Mannen van Ypsilanti* in première. Dit stuk van De Stichting/ Theatergroep Hollandia is van de hand van Peter de Graef, die vorig jaar eveneens in De Werf voor het eerst Henry op de wereld losliet, een monoloog die de maanden daarna in België en Nederland op iedereen indruk zou maken.

In 1995 attendeerden drie jonge acteurs, toen nog studenten aan de Toneelacademie Maastricht, regisseur en acteur Peter de Graef op een wonderbaarlijk verhaal. Een psychiater, gevestigd in de Amerikaanse plaats Ypsilanti, schreef een boek -- *De Drie Mannen van Ypsilanti* -- over zijn behandeling van drie schizofrenen die elk beweerden de reïncarnatie van Jezus te zijn. Als experiment besloot hij de drie met elkaar te confronteren. Het resultaat was dat ze mekaar gek verkaarden.

Dit was voor Peter de Graef het uitgangspunt om een toneelstuk met dezelfde titel als bovenstaand boek te schrijven. Het stuk begint met exposé over wil, verlangen en bewustzijn van een zekere Felix, die psycholoog is of zich voordoeft tot te zijn. Om zijn theorieën daaromtrent te toetsen nodigt hij twee willekeurige mensen, Wim en Riemer, uit. Hij stelt hen beiden de vraag „Wie ben ik ?” Deze simpele vraag wordt door de twee eerst al lachend afgedaan, maar naarmate ze er zelf in opgaan komt bij het personage Wim een stroom van verlangen en opgekropte razernij naar boven. Bij de andere, Riemer, is de vraag dan weer een aanleiding om op egocentrische manier over zijn eigen carrière als tandarts wég te zoeken. Al snel blijkt dat ook de psycholoog zijn eigen problemen heeft, zodat het stuk draait om drie dolende zielen op die worstelen met het bestaan en op zoek zijn naar gezelschap erkenning en liefde. Onduidelijk is wie ze zijn en waarom ze hier zijn.

Bevestiging

Voor regisseur/schrijver Peter de Graef is dit het eerste stuk na Henry, dus stelt zich willens nillens de vraag of *De Drie Mannen Van Ypsilanti* wel hetzelfde niveau haalt halen als zijn veelgelauwerde monoloog. *De Drie Mannen* is op alle vlakken de bevestiging van hetgeen Henry zo goed maakte. Ook hier hoor je een prachtige, onophoudende woordenstroom, opgesteld met barokke zijsprongen en met veel kruisverwijzingen in het verhaal. Anderzijds is ook hier de belichting en vooral het decor briljant opgevat. Naarmate de personages zichzelf meer en meer blootgeven, ontpoppen ze zichzelf tot driftige kereltjes, hetgeen gepaard gaat met het nodig gemep en gestamp tegen elkaar (een hele prestatie om dat zo geloofwaardig te doen) en tegen de decorstukken. Die enkele decorstukken (het portaal van een deur, enkele stoelen) worden zo steeds van plaats verwisseld en dat gebeurt op zo'n berekende slordige manier dat het beeld elke nieuwe scène direct als een schilderij in je geheugen geprint wordt. Dat maakt van *De Drie Mannen van Ypsilanti* de beste tentoonstelling die we de laatste tijd gezien hebben.

(Lodewijk Nollet)

De personages Wim en Felix uit het toneelstuk *de Drie Mannen van Ypsilanti* van Peter de Graef in het licht. (Foto RM)

brant van West- Vlaanderen

10/10/97